
Parannusten

aikaansaamiseksi kodinhoidon piirissä vaaditaan yhteistä ponnistelua.

Maaseutukodin hoitaja tarvitsee avukseen neuvontaa ja yhteistoimintaa maataloustuotannon eri aloilta.

Vähävaraisissa kodeissa olisi pyrittävä ansiotöistä riippumattomampaan asemaan ja omavaraisuuteen.

Juhlapuhe,

jonka maaherra Pehkonen piti Kainuun emäntäpäivillä.

1938

Varsin usein saattaa tuntua kuin sellaisesta yhteisestä edistystyöstä, mikä tarkoittaa kotien kaikinpuolista kohottamista, ei olisi tarkoitettua hyötyä. Saatetaanpa helposti käsittää niinkin, että silloin on kaikki tehty, kun aamulla nousee varhain, kuten maaseutu-elämässä kodin nainen joutuu tekemään, päivä aherretaan askareissa ja illalla väsyneenä mennään levolle.

Varsinkin maaseutu-elämässä saattaa kodinhoidossa tuntua kehitys usein liian vähäiseltä.

Voidaan kuitenkin osoittaa, miten nykyisin lehmät tarkastusyhdistyskarjoissa lypsävät melkoista enemmän kuin muutama vuosikymmen sitten. Samoin voidaan tilastotiedoilla näyttää, että viljelys on laajentunut ja jokainen hehtaari tuottaa entistä enemmän ja arvokkaampia satoja kuin ennen. Mutta myös sellaisilla aloilla, missä tulokset

eivät ole esim. raha-arvoissa määriteltäviä, on sittenkin saavutettu kehityksen mukana huomattavia tuloksia. Tällaisesta esimerkkinä voidaan mainita pikkulasten kuolleisuuden alentuminen. Kun vielä tämän vuosisadan alussa kuoli maassamme kutakin 1000 elävänä syntynyttä lasta kohden alle 1 vuoden vanhana n. 120, oli vastaava luku vuosina 1920—1930 keskim. 93, mutta v. 1936 vain 67,4. Ja kehittyneimmissä lääneissä se oli viime mainittuna vuonna vain n. 50. Tämän kehityksen kautta on saavutettu tulos, jonka kautta säästetään kansakunnalle paljon elämää. Tämä on sitäkin tärkeämpi saavutus kun kuolemanvaara ensi ikävuodella muuten on kutakin ikäkaudella elävää 1000 henkilöä kohti yhtä suuri kuin mitä se on 70 ikävuodella.

Ei ole syytä näinollen väheksyä yhteistä ponnistelua ko-

dinhoidon piiriin kuuluviassa asioissa parannusten ja kehityksen aikaansaamiseksi.

Työtä on vain kehitettävä ja siihen vedettävä aina uusia koteja ja voimia.

Kodinhoitopiiri maakuntaelämässä on yleensä laajempi kuin kuskusutusissa. Maaseudulla kotitalous yleensä myös tuottaa itse osan niistä tavaroista ja tarvikkeista, mitä se käyttää. Se ei ole niin paljon »puntarinalaista» kuin on kotitalous kuluttajapiireissä. Se on maaseudulla sitä enemmän tuotantotaloutta, jossa määräävänä ovat tuotantoedellytykset ja tuotantohinnat. Tämä tekee myös sen, että taloudelliset edellytykset ovat maaseudun kotitaloudessa aivan toiset kuin kulutuskeskuksissa. Maaseudun kotitalouden hoito liittyy näin ollen läheisesti maatilatalouden tuotantoon. Siitä syystä vaaditaan, että maaseutukodin hoitaja saa avukseen neuvontaa ja yhteistoimintaa maataloustuotannon eri aloilta. Tämä on tärkeätä siitakin syystä, että

suomalaisessa maataloudessa nainen — maatalousnainen — suorittaa jopa aina 70 pros. maatalouden eri töistä.

Maatalousnainen kotinsa hoitajana tarvitsee näin ollen tuntea ja olla selvillä ei ainoastaan ahtaasti otettuna kotitaloudesta vaan jopa maatilataloudesta kokonaisuudessaan. Puutarhanviljelyksessä tulee hänen tuntea kasvien elintointimintaan liittyvät monet tekijät — muokkaus, lannoitus, ojitus y.m. — ja saada näissä maatalousneuvonjankin apua. Vaatekasvien viljelyksessä on laita samoin. Kotieläinhoidossa on tarpeen kaikki se toiminta, mitä maanviljelysseura suorittaa karjanhoitokoulujen sekä karjanhoitokonsulentin ja karjanhoidonneuvojen avulla. Rakennusten suunnittelussa ja sisustuksessa tarvitsen kodinhoitaja saada rakennusalan neuvontaa ja tukea. Kun maanviljelysseuralla on maatalouden eri alojen toimihenkilöitä palvelukseensa, edellyttää niiden käyttäminen myös maaseutukotien taloudellisten

edellytysten kohottamiseksi, että maatalouden ja siihen liittyvän kotitalouden edistämistyö on keskitetty samaan järjestykseen.

On kieltämättä niin, että maaseutukotien ja niissä kodinhoitajien aseman kohottaminen edellyttää maatalouden tuoton lisääntymistä. Tämän tuntevat hyvin kotien hoitajat. Kuta parempi on hyvinvointi, sitä parempi tilaisuus on järjestää koti nykyaikaisin välinein ja varustein entistä mukavammaksi ja saada kodinhoitajankin asema helpommaksi. Siitä syystä

on myös vähävaraisissa kodeissa pyrittävä ansiotöistä riippumattomampaan asemaan ja omavaraisuuteen.

Hyvätkin ansiot menevät yleensä päivän kulutukseen, mutta omavaraisuus takaa toimeentulon myös siksi ajaksi, jolloin ei ansiotöitä ole. Ja jos koti on omavarainen, voidaan myös ansiotyössä käyvän perheen jäsenen ja hevosenkin evästys ainakin osaksi tehdä omasta taloudesta. Ruoan ja rehujen ostoon menevä osa ansiotyön palkasta jää silloin kodin hyväksi. Eväänä käytetyillä ruoka- ja rehuaineilla on lisäksi saatu täten säästetyksi se suhteellisen korkea hinta, mikä niistä muuten olisi työmaalla saatu maksaa. Omavaraisuus on ollut myös kannattavaa, hyvinvointia lisäävää.

Jos talous on omavarainen, säästävät näinollen ansiot asunto-olojen parantamiseen, viljelmän laajentamiseen, irtaimiston hankkimiseen y. m. kodin ja sen tuoton pysyvään kohottamiseen. Tämä kotien kohottaminen edellyttää kiinteää yhteistyötä maa- ja kotitalouden edistämistyössä, jotta voimat ja varat voidaan keskittää ja työ laajentaa tuottamaan tuloksia syrjäisimpiä kyliä myöten. Monet toimenpiteet, jotka tähän taloudelliseen tilanteeseen pyrittäessä ovat tulleet päiväjärjestykseen, edellyttävät samaa, s.o.

työn keskittämistä maaseudulla maanviljelys- ja maamiesseuroihin sekä niiden naisosastoihin.

Maatalousnuorison kasvattamiseksi maataloustehtävään on maatalouskerhotoiminta viime vuosina suuresti laajentunut. Se on yleistymässä myös Kainuussa. Kun maatalouskerhotyö on ulotettava myös peltoviljelyksen alalle — perunanviljely, ohranviljely, pellavanviljely, siemenviljely y.m. — ja samoin kotieläinhoidon alalle — lampaan-, kanin-, porsaan-, vasikan- y.m. kasvatusta — on tarpeen, että kerhotyö saa tukeaa maanviljelys- ja karjanhoidon neuvonjoilta ja konsulenteilta.

Vähävaraisten, lapsirikkaiden kotien omavaraisten elämän kohottamiseksi on ryhdytty viljelys- ja kotitalousneuvonjoita toteuttamaan valtion ja kuntien toimesta. Tehtävän varsinaisen toimeenpanon edellyttää maanviljelysneuvonjoita maatalous- ja kotitalousneuvonjoita apua. Tämän tärkeän tehtävän toteuttaminen edellyttää näinollen myös, että neuvonta eri osiltaan on saman järjestön tehtävänä.

Erityisen tärkeää on, että Pohjois- ja Itä-Suomessa varsin laajan asutustyön kautta muodostetut

alkavat ja vaikeuksissa kamppailevat kodit saavat sitä tukea ja apua, mitä suunnittelevalle neuvontamaa- ja kotitalouden aloilla voi antaa.

Näillä tiloilla, kuten muutoinkin, tulee kaikessa tarkoin ottaa huomioon ja tuntea asutustilallisten taloudelliset mahdollisuudet. On laadittava suunnitelma rakennusten vähitellen ajan kanssa rakentamiseksi, on etsittävä parhaat maat viljelyksen aloittamiseksi, on suunniteltava ojitus- ja viljelys sekä kotieläinten hoito ja on kodinhoito mukautettava kullakin asutustilalla oleviin vaatimuksiin. Asutustilallisten tulee kaikessa tässä voida kääntyä saman järjestön, s.o. maanviljelysseuran ja maamiessseuran puoleen. Siten myös neuvonnassa tulee talouden kokonaisuus parhaiten otetuksi huomioon. Asutustilalliset saavat juuri heidän oloihinsa sopivaa neuvontaa ja suunnitelmia.

Nyttemmin on ryhdytty myös avustamaan maataloustyöväkeen kuuluvien perheiden asunto-olojen

parantamista. Rakennusten suunnittelussa ovat myös kodinhoidolliset ja erityisesti terveydelliset seikat otettava huomioon. Suunnittelussa ovat yleensä maanviljelysseurat antaneet rakennustoimistojensa kautta tarpeellista apua. Tehtävän valinnan suhteessa on maanviljelysseurajärjestössä voitu käyttää niin hyvin arkkitehdin kuin myös kotitalouskonsulenttien apua. Tämäkin tehtävä edellyttää, että maaseutukotien kotitalouden ja maatalouden neuvonta saman järjestön piirissä täydentävät toisiaan.

Valtion varoja käytetään maatalouden ja kotitalouden edistämiseen myös järjestämällä hyvin hoidettujen maatilojen kesken kilpailuja ja jakamalla niistä palkintoja. On luonnollista, että kodinhoidon kehittäminen tässäkin yhteydessä edellyttää, että maanviljelysseuralle kilpailun järjestäjänä on myös kotitalouskonsulentti ja neuvonjoita, s.o., että kodinhoidollinen neuvonta tapahtuu käsi-kädessä maatalousneuvonnan kanssa.

On näin ollen oikein, että Kainuussakin on maaseudun kotitaloudellisen neuvontatyö liitetty naisosastoina maamiessseuroihin

ja sen kautta keskitetty maanviljelysseuraan ja sen kotitalouskonsulentin ohjaukseen. Silloin on mahdollista saada myös paikallisia neuvonjoita palkatuksi eri kuntiin osastojen ja kotien avuksi.

Jo aluksi mainittiin se saavutus, mikä on näkyvissä pikkulasten kuoleisuuden alentumisessa. Paitsi yksityisten kotien kohottamista velvoittaa neuvontatyön keskitettyyn tehostamiseen m.m. se, että vielä nykyään ja erityisesti näinä vuosina tuberkuloosi (keuhkotauti) viepi hautaan runsaasti nuorta voimaa. Tilanne Kainuussakin on tähän nähden kehittynyt vakavaksi. Keuhkotauti on levinnyt täälläkin varsin yleiseksi. On senvuoksi pyrittävä asunto-oloja parantamaan. On kotien puhtaudesta huolta pidettävä. On järjestettävä ikkunoita ja muita tuuletuslaitteita, jotta huoneisiin ja

erityisesti makuuhuoneisiin saadaan riittävästi raitista ilmaa. Ja lisäksi

on ravintotaloutta kehitettävä riittäväksi ja nykyistä monipuolisemmaksi.

Tämä kaikki on erittäin tärkeitä lasten ja nuorison hyväksi ja sen keskuudessa taudin vastustamiskyvyn lisäämiseksi. Mutta tämän aikaansaaminen edellyttää monissa maaseudun oloissa hyvinvoinnin ko-

hottamista ja ravintotalouden omavaraistumista. Tämän aikaansaaminen vaatii maaseudun voimien keskittämistä. Kuten sanottu, on hyvä, että Kainuussakin maaseudun kotitalousneuvonta sen maatalousoloja vastaavassa laajassa merkityksessä liittyy maamiesseurojen naisosastojen kautta maatalouden neuvontatyöhön. Sen kautta ja avulla tämä työ voi laajentua kautta Kainuun sen syrjäisimpiä kyliä ja asutusalueita myöten nostamaan kotien kaikin puolista hyvinvointia.